

MEMO

Betreft: Voortgang FMEK programma	Door: (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e), projectleider FMEK
Aan: Stuurgroep FMEK	Datum: 11 februari 2020

Geachte leden van de stuurgroep FMEK,

Via deze weg willen wij jullie op de hoogte brengen van de status van het FMEK programma. Aanleiding voor deze memo is onder meer het feit dat de vorige stuurgroepvergadering in december niet heeft plaatsgevonden omdat het handelingskader nog niet gereed was (en veel van de andere producten uit het programma hiervan afhankelijk zijn), er in de tussentijd weinig is gecommuniceerd met een aantal van u én de stuurgroepvergadering van 10 februari (2020) is geannuleerd (zie aparte e-mail hierover d.d. 28/01).

Doel FMEK programma

De minister heeft in 2018 de GGD'en uitgenodigd om de implementatie van de regionale organisatie van de Forensisch Medische Expertise voor kinderen (FMEK) uit te werken, te implementeren en te borgen in het kader van de aanpak van kindermishandeling. GGD GHOOR Nederland heeft in februari 2018, door middel van een brief aan de minister, toegezegd hiermee aan de slag te gaan waarbij zij heeft aangegeven:

1. Te pleiten voor publieke borging van de FMEK.
2. Dat de GGD'en zich garant stellen voor de uitvoering van de FMEK en het borgen van de continuïteit ervan.
3. Dat de GGD'en de expertise borgen die nodig is om de FMEK goed uit te kunnen voeren. Daarbij zal de aanwezige expertise ingezet worden om het vereiste professionele niveau ook gelijkelijk beschikbaar te hebben middels gerichte (na)scholing.
4. Dat de GGD'en de uitvoering van FMEK zo decentraal als mogelijk organiseren waarbij de kwaliteit van de uitvoering overal op orde is en de organisatie de continuïteit en samenwerking met de belangrijkste partners borgt.
5. Dat bij de uitvoering van de FMEK wordt samengewerkt met andere partners vanuit zowel de strafrechtketen als de zorgketen rondom kwetsbare personen.

Het GGD GHOR FMEK programma is ingebed in het programma Geweld hoort nergens Thuis (GHNT) van VWS, JenV en VNG. Het is gekoppeld aan thema 1 – subthema 7. Het programma GHNT kent 3 thema's:

1. Eerder en beter in beeld
2. Stoppen en duurzaam oplossen
3. Specifieke groepen

Het FMEK programma kent de volgende hoofddoelstelling¹:

Implementeren & borgen van landelijke dekkende, robuuste en duurzame uitvoering van forensisch medische expertise bij kindermishandeling (FMEK) op regionaal niveau. Dit betekent dat: FMEK overal, van voldoende niveau & tijdig beschikbaar is, t.b.v. het signaleren, vastleggen, onderzoeken, duiden en rapporteren van kindermishandeling.

Dit hoofddoel is vertaald in 4 subdoelen, die op hun beurt in 2018 zijn vertaald naar 4 werkgroepen:

- 1) Ontwikkeling van een landelijk handelingskader FMEK.
- 2) Ontwikkeling van standaarden voor onderlinge samenwerking.
- 3) Ontwikkeling van kwaliteitseisen en eisen t.a.v. deskundigheidsbevordering voor forensisch- en vertrouwensartsen (onder regie GGD).
- 4) Ontwikkeling van v.d. benodigde, ondersteunende informatievoorzieningsinfrastructuur.

Bij de realisatie van deze doelen wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de ketenpartners en nadrukkelijk met een aantal wensen van het OM zoals geformuleerd in de brief van het Parket Generaal aan de directie Beschermen, Aanpakken en Voorkomen van het ministerie van JenV, d.d. 8/11/2018 (punt 1 t/m 5) en de overige wettelijke kaders van de wet verplichte meldcode en de Wmo.

Ook is afgesproken dat binnen het programma op termijn verbreding plaatsvindt van het leveren van forensisch medische expertise ten behoeve van andere doelgroepen (kwetsbaren – de 2^e K). Kamerleden Bergkamp en Slootweg hebben hiervoor aandacht gevraagd middels een amendement op de 2019 begroting van VWS waarbij zij hebben verzocht om het model van Amsterdam (het z.g. Letselsprekkuur Plus) in een tweede regio te starten en de mogelijkheden tot verdere uitbreiding te verkennen. Dit forensisch

¹ Projectplan FMEK GGD GHOR Nederland 2018

spreekuur is speciaal opgericht zodat kwetsbare personen, zoals mensen met een verstandelijke beperking, ouderen en kinderen bij wie een vermoeden bestaat van fysieke mishandeling, door de forensisch arts zelf onderzocht worden. Dit project in het kader van het 'Letselspreekuur Plus' dient te voldoen aan de volgende voorwaarden. Het uitgangspunt bij het inrichten van deze zogenaamde Letselspreekuur Plus dient te zijn dat er altijd wordt gewerkt volgens de door het veld vastgestelde Handreiking Samenwerken bij strafbare kindermishandeling en daarmee ook dat het uitgangspunt is dat een onderzoek maar één keer hoeft plaats te vinden om onnodige belasting van het slachtoffer te voorkomen. Voor het op een juiste wijze functioneren van het Letselspreekuur Plus is nodig dat er met het veld kwaliteitseisen worden opgesteld ten aanzien van de forensisch arts en de rapportages van de forensisch arts. Partijen die hierbij betrokken worden zijn in ieder geval: het OM, de politie, het NFI, Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en het LECK.

GGD GHOR Nederland geeft uitvoering aan de doelen van het amendement via het FMEK programma. Daarbij richt zij zich op:

1. Het organiseren van de samenwerking met GGD Amsterdam en andere GGD'en over dit onderwerp;
2. het zoeken en alsdan starten van een tweede locatie Letselspreekuur Plus in een andere regio dan Amsterdam;
3. het verkennen van de mogelijkheden tot verdere uitbreiding van het Letselspreekuur Plus model naar andere regio's en adviseren hierover;
4. het zorgdragen voor kennisuitwisseling en intervisie met GGD Amsterdam;

Status

Afgelopen maanden

Tot december 2019 lagen de meeste werkgroepen binnen het programma grotendeels op koers als het gaat om de realisatie van hun geplande activiteiten (zie bijlage 1 voor huidige stand van zaken). Zo heeft op 11 november 2019 een werkgroep overeenstemming bereikt over een conceptadvies aan het bestuur van het FMG over het aanscherpen van de richtlijn *Letselonderzoek en -verslag*, zodat dit voor zover nodig nog met de achterban van de partijen kon worden besproken. Tevens is er op initiatief van uw stuurgroep van 19 september door de stuurgroepleden van LECK, VVAK en FMG een workflowschema ontwikkeld over het vragen van advies en de inzet van LECK en de forensisch arts bij 'onbegrepen' letsels bij kinderen. Doel van dit schema is meer duidelijkheid scheppen en toepassing voor de totstandkoming van het handelingskader.

De werkgroep Handelingskader heeft doorgewerkt om het handelingskader gereed te krijgen ten behoeve van besluitvorming. Eind 2019 was er echter nog geen overeenstemming over de inhoud van het handelingskader. Dit handelingskader vormt een zeer belangrijke basis voor de regionale uitvoering van de FMEK door GGD'en en ketenpartners, kent inhoudelijke raakvlakken met bovengenoemd conceptadvies over de richtlijn Letselonderzoek en -verslag en sluit aan bij de Handreiking Samenwerken bij strafbare kindermishandeling (HSSK). Na (telefonisch) overleg in november met een aantal leden van de stuurgroep (m.n. OM, GGD, LNVt, VVAK, FMG) bleek er nog onduidelijkheid/verschil van inzicht te bestaan tussen partijen over een aantal zaken. Omdat het, vanwege de complexe materie, lastig bleek hier in gesprek voldoende uit te komen is besloten om te proberen de verschillende zienswijzen en de knelpunten helder te krijgen middels een schriftelijke vraag- en antwoordronde tussen deze partijen. Het OM heeft hiertoe een aantal vragen op schrift gesteld die eind november zijn verzonden aan GGD, FMG en LNVt en VVAK. Het programmateam van GGD GHOR Nederland heeft vervolgens FMG, LNVt, VVAK en de GGD'en gevraagd de door het OM gestelde vragen te beantwoorden. Deze reacties zijn samen met een aantal aanvullende vragen net voor de kerst verstuurd aan het OM. Daarop hebben het OM en het LNVt gezamenlijk een aanvullende notitie geschreven waarin zij, in lijn met de HSSK, verduidelijken wanneer welke vorm van (forensisch) medisch onderzoek in opdracht van welke instantie waartoe uitgevoerd moet worden. Dit is goed nieuws, omdat hiermee twee opdrachtgevende partijen een gezamenlijke lijn hebben uitgewerkt die antwoord geeft op vragen die nog bestonden rond het handelingskader, o.a. over de interpretatie van de Handreiking samenwerking bij strafbare kindermishandeling. Omdat aanpassing van het handelingskader en de andere stukken niet meer realiseerbaar was voorafgaand aan de stuurgroepvergadering van 10 februari is deze om die reden geannuleerd. Deze vertraging van het handelingskader heeft geleid tot een vertraging in de gehele programmaplanning (plusminus 3 maanden), maar het zorgvuldig doorlopen van dit proces is noodzakelijk om de implementatiefase te kunnen starten met een solide uitgangsdokument.

Komende maand(en)

Op basis van deze notitie en de antwoorden op de vragen wordt het handelingskader (met een visualisatie van het proces in de vorm van een workflow) en het advies over de aanpassing van de richtlijn forensisch medisch letselonderzoek op korte termijn aangepast. Daarnaast wordt bekeken wat bovengenoemde ontwikkelingen/wijzigingen

betekenen voor de andere producten die zouden worden opgeleverd (zie ook Bijlage 1). De conceptproducten die gereed zijn worden uiterlijk 20 februari rondgestuurd aan alle stuurgroepleden. Dit zodat de betrokken stuurgroepleden ze kunnen beoordelen en intern kunnen afstemmen ter voorbereiding van de aanstaande stuurgroepvergadering. Dit met als doel daar in ieder geval over het handelingskader te kunnen besluiten. Partijen wordt daarom gevraagd om tussen 20 februari en 16 maart intern e.e.a. af te stemmen om tot deze besluitvorming te kunnen komen. Onder ander het OM heeft aangegeven dat zij een aantal producten (waaronder het handelingskader en het advies over de aanpassing van de richtlijn forensisch medisch letselonderzoek) wilde voorleggen aan het landelijk overleg van forensische officieren (LOFO) alvorens in te kunnen stemmen.

Ten aanzien van de status van de verbreding naar de 'tweede K' in 'FMEK', te weten de k van 'kwetsbaren', kan worden gemeld dat:

1. GGD Amsterdam de via het amendement geormerkte middelen deels heeft gebruikt om haar Letselspreekuur Plus te financieren,
2. er inmiddels een structureel overleg is opgezet tussen GGD Amsterdam en GGD Rotterdam waarbij wordt gekeken naar wat het model Letselspreekuur Plus is en hoe dit zich verhoudt tot het handelingskader en wat dit betekent
3. hoe in Rotterdam een werkwijze kan worden ontwikkeld die is geënt op de Letselspreekuur Plus werkwijze.

Daarnaast zal in 2020 worden gewerkt aan het verder definiëren van deze doelgroep (kwetsbaren) zodat de ontwikkelde werkwijze ook kan worden gebruikt voor deze doelgroep en wat dit betekent voor de kennis van en uitvoering door forensisch artsen in de regio. De verdere ontwikkeling van deze werkwijze en het definiëren van de doelgroep zal plaatsvinden in lijn met het (op basis van de HSSK en notitie LNVt-OM) ontwikkelde Handelingskader en conform de gestelde voorwaarden in afstemming met (o.a.) het OM, de politie, het NFI, Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en het LECK.

Omdat het handelingskader ook de basis vormt voor definitieve producten van de andere projectgroepen ontstaat nu een situatie waarbij we met het gehele project met de planning drie maanden vertraging oplopen.